
Ideid omavalitsuspäevadeks

Prof. Leif Kalev

5.12.2022

Ettekanne kollokviumil
Ülikoolide, riigi ja kohaliku
omavalitsuse koostöö arengust

Võimalusi ja väljakutseid

- ❑ Omavalitsuste võimekuse kasv ja areng
- ❑ Kuidas edenevad riigi ja omavalitsuse poliitikakujundamise ning koosloome võimekused? Kas on võimalik suurendada valitsemise mõjusust ja legitiimsust?
- ❑ Kas on võimalik parandada valitsemistasandite vahelist koostööd? Samuti valitsemistasandite sisest + kodanike ja kogukondadega koostööd?

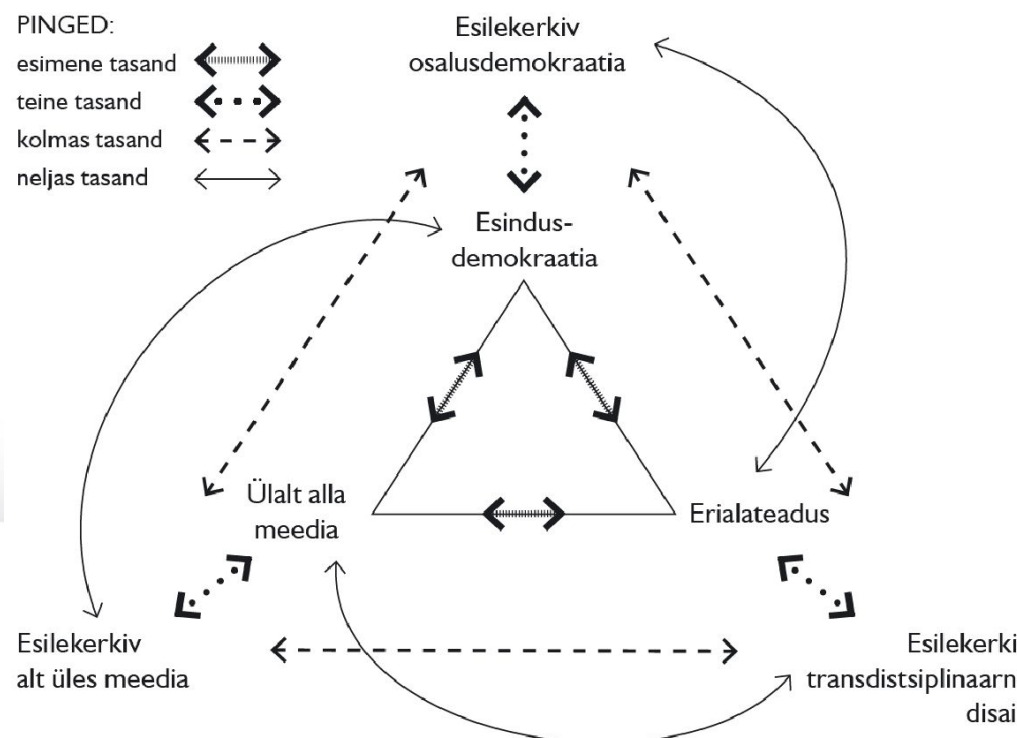
Võimalusi ja väljakutseid

- ❑ Digipööre: risk infosüsteemide arendus- ja ülalpidamiskulude ebamõistlikuks kasvuks, kuidas kasutame võimalusi seda ohjata?
- ❑ Andmebaaside loomine ja (rist)kasutus: omavalitsuste maksuautonoomia ning infoautonoomia, säästlikkus
- ❑ Erinevat laadi teabesisendid, võime neid mõtestada ja edasiviivalt kasutada

Võimalusi ja väljakutseid

- ❑ Teadmusedemokraatia: esindusedemokraatlike või-mude võimekus olla viljakates vastastiksuhetes ülikoolide jt teadus- ning arendusasutustega, kuidas kasutada erisugust ekspertiisi?
- ❑ Võimude interaktsioon kodanikega, kodanike kõnetamine saamine, asjakohase teabesisendi saamine, demokraatlik legitiimsus

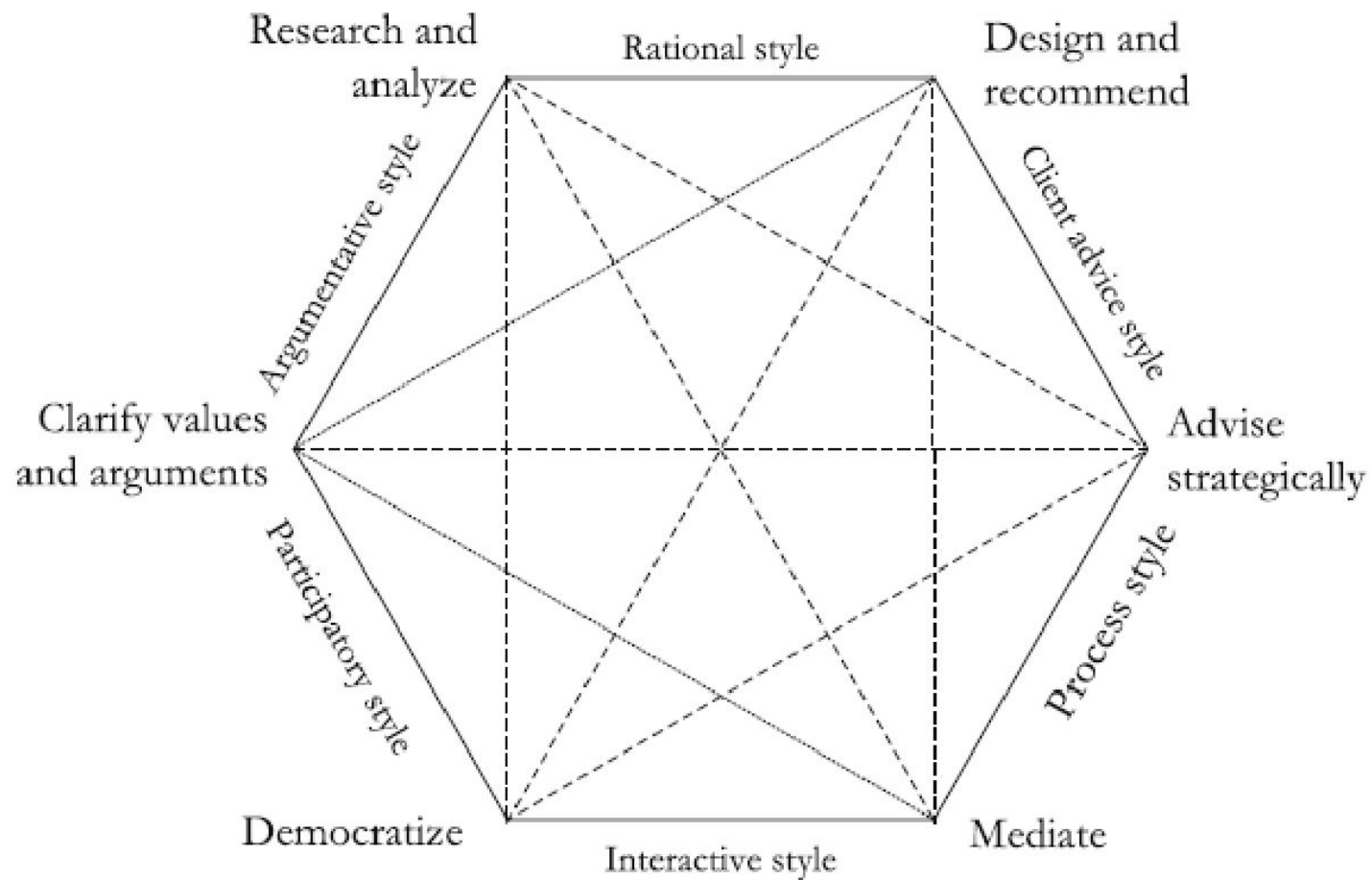

Poliitikakujundamisvõime (Wu jt 2018)

Tasand	Pädevused		
	Analüütilised	Tegevuslikud	Poliitilised
Isiku	Isikutasandi analüütiline võimekus: poliitika analüüsi ja hindamise teadmised ja oskused	Isiklik tegevusvõimekus: planeerimise, mehitamise, eelarvestamise, delegeerimise, suunamise ja koordineerimise ekspertiis	Isiklik poliitikavõimekus: teadmine poliitikaprotsessist ja osaliste positsioonidest, kommunikatsiooni-, läbirääkimis- ja konsensuse loomise oskused
Organi-satsiooni	Organisatsiooniline analüütiline võimekus: analüüsivõimekusega inimeste olemasolu, andmete kogumise ja analüüsi protsessid, organisatsiooniline pühendumus tõenduspõhisele poliitikakujundamisele	Organisatsiooniline tegevusvõimekus: organisatsiooniline pühendumus eesmärkide saavutamisele, rahaliste ja personaliressursside olemasolu, siseprotsesside koordinatsioon, tulemusjuhtimine, haldusvastutavus	Organisatsiooniline poliitikavõimekus: poliitikaprotsessi legitiimsus, poliitikaosaliste kaasamise protsessid, ligipääs kesksetele poliitikakujundajatele
Süsteemi	Süsteemne analüütiline võimekus: teabe kogumise ja levitamise süsteemid, ligipääs võistlevatele poliitikanõustamise süsteemidele, poliitiline toetus poliitika kvaliteetsele analüüsile ja hindamisele	Süsteemne tegevusvõimekus: valitsuste- ja ametkondadevaheline koordinatsioon, poliitikakogukondade ja -võrgustike sidusus, selgus ametkondade rollides ja vastutuses	Süsteemne poliitikavõimekus: poliitiline vastutavus poliitikate eest, valitsuse usaldatus, mitteriiklike toimijate osalus poliitikakujundamisprotsessis, poliitikaettevõtjate kohalolek

Erinevad teadmusrõhuasetused

Meta- ja mitmetasandiline valitsetus

- ❑ Bell, Hindmoor 2009 riigikeskne metavalitsetus: riigivõim kujundab valdkonnas valitsetusviisi ja valitsemistasandi, hindab selle toimivust ja vajadusel vahetab seda

Valitsetusviis	Valitsemise loogika
Hierarhia kaudu	Riigivõim reeglistab ja korraldab valdkonda ise, ametkondlikult
Veenmise kaudu	Riigivõim loob otse või partnereid kaasates veebisisu, teeb teadlikkuse parandamise kampaaniaid ja sotsiaalreklaami, kasutab tunnustamispoliitikaid jm, edendades sobivaid hoiakuid
Turgude ja lepingute kaudu	Riigivõim määratleb tellimused ja vahendid, korraldab hanked ning ostab sisse teenuse osutamist, valdkonda edendavaid tegevusi või selle toetamist jm
Kogukondade kaudu	Riigivõim leiab kogukondadest partnerid, suurendab viimaste võime-kust rahaeraldiste, koolituste jm kaudu, levitab häid ja halbu kogemusi, võimaldades kogukondadel luua jätkusuutlikke piiriüleseid võrgustikke
Organisatsioonide kaudu	Riigivõim leiab ühendustest partnerid ning korraldab ja arendab valdkonda nendega koostöös. Ka võib ühendusi selleks võimestada

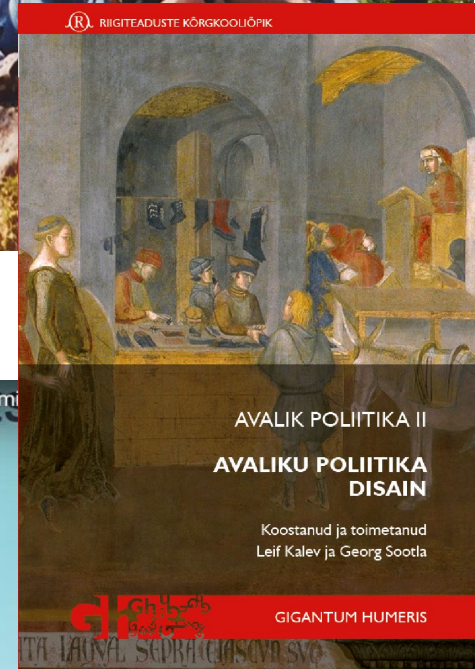
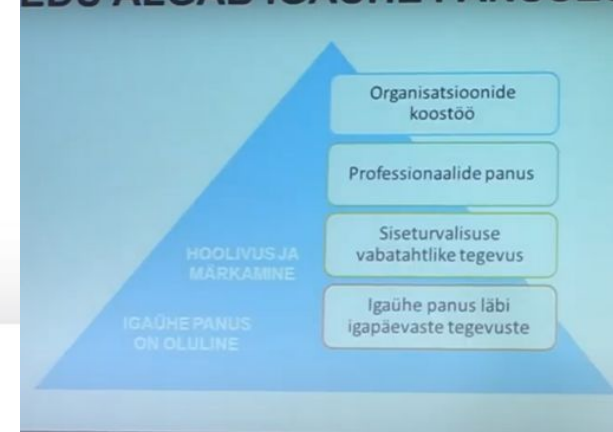

Koosloome

- ❑ Mitu osalist tegutsevad ühiselt mingi eesmärgi või tulemuse saavutamiseks
- ❑ Osalised võivad olla riik, kohalik omavalitsus, kodanikud, äri- ja vabaühingud, kogukonnad jt
- ❑ Toimijad, kes on tavapäraselt olnud poliitika tarbijad, sihtrühmad või kasusaajad, saavad sisulise rolli poliitika väljaarendamisel või rakendamisel ning panustavad oma ideede, ressursside ja kogemusega, samuti kaasrakendamise, tagasisidestamise ja teiste viiside kaudu

Leif Kalev - Arenguvajadustest ja valikutest siseturvalisuse tagamisel

TALLINNA ÜLIKOOL

Edasiliikumisteid

- Analüüsida ja arendada valitsemistasandite koostoimet poliitika kujundamisel ja koordineerimisel, metavalitsemise ja koosloome võimekusi kolmel tasandil:
 - riigi **keskvalitsuse** institutsioonide poliitika kujundamise ja koordineerimise võime: siin on küsimus strateegilisuses, pädevustes, rollides, koordinatsioonis, asjakohaliste osaliste sobivas võtmes kokkutoomises, mis sobivad hästi käsitlemiseks metavalitsemise ja koosloome võtmes;
 - keskvalitsuse ja **kohaliku omavalitsuse** poliitikakujundamise koostoime tugevdamine: eri valitsemistasandite koostoime poliitika disainil ja rakendamisel (nt strateegilisel planeerimisel, kriisivalmiduses, digiarendustes) viib suurema adaptiivse valitsemise võimekuseni, tugevdades nii sujuvamat poliitikakujundamist kui näiteks ka kriisides toimimist;
 - parem võimekus kasutada poliitikakujundamisel **praktikakogukondade** sisendit, millel on eriti suur potentsiaal spetsiifiliste küsimuste paindliku ja ehk ka jätkusuutliku korraldamise võtmes: näiteks kalavarude piirkondlik majandamine, eri liinides ruumiplaneerimine jm.

Edasiliikumisteid

- ❑ Süsteemikujundus: interaktiivne analüüs, vestlusvoorud, disainilähenemine
- ❑ Digilahenduste edasiarendamine asjakohasust ja koostoimet silmas pidades
- ❑ Poliitikakujundamise koolitus, ühtlustamiseks arusaamu ja pädevusi ning edendamaks suhteid
- ❑ Poliitikakujundamine, koosloome ja nendega seotud koordinatsioon struktuurikujunduse, kaasamise ja IKT-arenduspoliitika näitel

Riigi koosloome keskkonna teekaart

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Etapi tulemus
ETAPP I	Visioon	Kaardistus & prototüüp													Valmib piloteeritav lahendus, mis võetakse JuM-s ja RK-s eelnõude loomiseks kasutusele
	Tuum-funktsionaalsus				Arendus	Testimine. Kasutusse. Taustal jätkuarendus									
ETAPP II JA III (SF TAOTLUSED)	Sisemine koosloome					Hange ja arendus Testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus								1. Ministeeriumi sees on kõik õigusloomega seotu ühes keskkonnas 2. Deltat ei ole enam vaja eelnõude vahetamiseks. 3. EL asja riigisisene info on kõik ühes kohas ja EL süsteemidega liidestatud 4. Uus avalik vaade asendab EISI ja osale.ee 5. Liidestused VIISI ja e-kabinetiga. 6. RT-ga liidestus akti avaldamiseks
	Avalik koosloome					Hange ja arendus Testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus								
	Avalik vaade					Hange ja arendus Testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus								
	EL menetlus					Hange ja arendus Testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus								
		Kasutada oleva rahastuse piir (1 milj SF + JM kulud)													
RIIGIKOGU ETAPP	Riigikogu menetlus				Analüüs	Arendus ja testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus								Riigikogu kasutab algatusteks ja esitatud eelnõude menetlemiseks koosloome keskkonda.
ETAPP IV, V & VI (SF TAOTLUSED)	VV istungi ettevalmistus					Analüüs	Arendus ja testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus							1. VV istungite ettevalmistus toimub koosloomes keskkonnas 2. VIIS ja e-kabinet süsteem on asendatud ja integreeritud Iga-aastase riigieelarve seaduse, välislepingu ratifitseerimisseaduse ja valitsuse õigusaktide eelnõusid saab luua ja menetleda koosloomes
	VV istungi läbiviimine						Arendus ja testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus							
	kõik akti liigid						Arendus ja testimine	Kasutusse. Taustal jätkuarendus							
		Uued SF taotlused kokku 1,36M€ Riigikogu kulud + RES taotlused 2023-26 kokku 1,2M€													
TULEVIK	VPK						Arendus ja testimine								VPK allkirjastab koosloome keskkonnas
	Mõjuanalüüs						Analüüs	Arendus							Halduskoormuse
	Haldus-koormus														automatiseeritud mõõtmise
	Offline														töövahend on loodud. Andmepäringud
	Rahvaalgatus														Statistikaametist
	Välislepingud														Koosloome keskkonda saab kasutada internetita
															Koosloome keskkonnas saab esitada rahvaalgatusi
															Välislepingute andmebaasiga on loodud liidestus

Tänan! Mõtteid ja küsimusi?

leif@tlu.ee

